

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	1Tdo/21/2024
Identifikačné číslo spisu:	2320010137
Dátum vydania rozhodnutia:	18.12.2024
Meno a priezvisko:	JUDr. Patrik Príbelský
Funkcia:	súdca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2024:2320010137.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu JUDr. Patrika Príbelského, PhD. a sudcov JUDr. Martina Bargela a JUDr. Emila Klemaniča na neverejnom zasadnutí konanom 18. decembra 2024 v Bratislave v trestnej veci obvineného W. X. pre zločin podvodu podľa § 221 ods. 1, ods. 3 písm. a) Trestného zákona, o dovolaní obvineného proti rozsudku Krajského súdu v Trnave, sp. zn. 6To/25/2023, zo 7. septembra 2023

rozhodol:

Podľa § 382 písm. c) Trestného poriadku dovolanie obvineného W. X. o d m i e t a.

Odôvodnenie

Rozsudkom Okresného súdu Galanta, sp. zn. 31T/12/2020 z 28. novembra 2022 bol obvinený W. X. uznaný za vinného zo spáchania zločinu podvodu podľa § 221 ods. 1, ods. 3 písm. a) Trestného zákona na tom skutkovom základe, že v období od januára 2017 približne do júna 2017 v D. postupne presvedčil V. D., nar. XX.XX.XXXX, pod rôznymi zámienkami rozbehnutia podnikania, preklenutia ťažkého životného obdobia, spoločného života či zaplatenia pokút na podanie žiadostí o poskytnutie rôznych úverov a pôžičiek a postupne prijal od nej hotovosť spolu vo výške 47 600 € s tým, že jej všetko vráti, ktoré sumy odovzdávala obžalovanému osobne do rúk ako krátkodobé pôžičky, pričom jej ich doteraz nevrátil a už v danom čase vedel, že peniaze jej uhrádzať nevie a nebude.

Za to mu bol podľa § 221 ods. 3 Trestného zákona, s poukazom na § 38 ods. 2 Trestného zákona, uložený trest odňatia slobody v trvaní 3 roky a 2 mesiace, na výkon ktorého bol podľa § 48 ods. 2 písm. a) Trestného zákona zaradený do ústavu na výkon trestu odňatia slobody s minimálnym stupňom stráženia.

Podľa § 287 ods. 1 Trestného poriadku mu bolo uložené nahradiť poškodenej škodu vo výške 47 600 € a podľa § 288 ods. 2 Trestného poriadku bola poškodená odkázaná so zvyškom nároku na náhradu škody na civilný proces.

Krajský súd v Trnave ako odvolací súd rozhodujúci na podklade odvolania obvineného rozhodol rozsudkom, sp. zn. 6To/25/2023 zo 7. septembra 2023 tak, že podľa § 321 ods. 1 písm. d), ods. 3

Trestného poriadku napadnutý rozsudok vo výroku o treste a spôsobe jeho výkonu zrušil a postupom podľa § 322 ods. 3 Trestného poriadku obvinenému uložil podľa § 221 ods. 3 Trestného zákona s poukazom na § 38 ods. 2 Trestného zákona a s použitím § 41 ods. 2, § 42 ods. 1 Trestného zákona súhrnný trest odňatia slobody vo výmere 3 roky a 2 mesiace. Podľa § 48 ods. 2 písm. a) Trestného zákona ho na výkon uloženého trestu zaradil do ústavu na výkon trestu odňatia slobody s minimálnym stupňom strázenia a podľa § 42 ods. 2 Trestného zákona zároveň zrušil výrok o treste odňatia slobody, ktorý bol obvinenému uložený trestným rozkazom Okresného súdu Galanta zo dňa 17.03.2022, sp. zn. 2T/70/2020, ako aj všetky ďalšie rozhodnutia na tento výrok obsahovo nadväzujúce, ak vzhľadom na zmenu, ku ktorej došlo zrušením stratili podklad.

Obvinený W. X. podal prostredníctvom obhajcu proti rozsudku odvolacieho súdu dovolanie, a to s poukazom na údajné naplnenie dôvodov dovolania podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku [zásadným spôsobom bolo porušené právo na obhajobu], § 371 ods. 1 písm. g) Trestného poriadku [rozhodnutie je založené na dôkazoch, ktoré neboli súdom vykonané zákonným spôsobom] a § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku [rozhodnutie je založené na nesprávnom právnom posúdení zisteného skutku alebo na nesprávnom použití iného hmotnoprávneho ustanovenia; správnosť a úplnosť zisteného skutku však dovolací súd nemôže skúmať a meniť].

V súvislosti s uplatnenými dovolacími dôvodmi podľa § 371 ods. 1 písm. c) a písm. g) Trestného poriadku obvinený namietal, že v prvom rade bolo porušené zásadným spôsobom jeho právo na obhajobu, a to najmä preto, že nebolo preukázané, že naplnil skutkovú podstatu zločinu podľa § 221 ods. 1, ods. 3 písm. a) Trestného zákona. Daná skutková podstata vyžaduje, aby mal páchatel' úmysel na škodu cudzieho majetku seba alebo iného obohatiť, ako aj úmysel spôsobiť (malú) škodu. Nepostačuje len naplnenie jednej alebo len druhej, či tretej zložky. Nepostačuje ak sa páchatel' obohatí, avšak bez úmyslu uviesť niekoho do omylu a spôsobiť tak (malú) škodu. Zároveň nepostačuje ak páchatel' uvedie niekoho do omylu bez úmyslu obohatiť seba alebo iného a spôsobiť škodu. Jemu však nebolo dokázané, že by svojím konaním naplnil príslušnú skutkovú podstatu. Orgány činné v trestnom konaní a súdy nezistili skutkový stav vecí, o ktorom nie sú dôvodné pochybnosti v rozsahu nevyhnutnom na ich rozhodnutie a ani neobjasňovali okolnosti svedčiace tak proti obvinenému, ako aj v jeho prospech, čím postupovali arbitrárne.

V danej veci už raz krajský súd prvostupňový rozsudok zrušil, pričom uložil súdu prvého stupňa, aby v novom konaní a rozhodnutí riadne vyhodnotil jednotlivé dôkazy samostatne i v súhrne s ostatnými dôkazmi. Následne však prvostupňový súd nevykonával žiadne ďalšie dokazovanie a skutkový stav sa preto vôbec nezmenil.

V novom rozsudku prvostupňový súd výrazným spôsobom modifikoval skutkovú vetu oproti podanej obžalobe až tak, že z nej nevyplyva protiprávnosť konania obvineného a úplne v nej absentuje okolnosť spôsobenia škody ako obligatórneho znaku. Takto vymedzený skutkový stav nevyplyva z dokazovania. Toto pochybenie nenapravil ani odvolací súd.

Keďže nebola zachovaná totožnosť skutku oproti obžalobe, tak vydaním nového rozsudku došlo k porušeniu obžalovacej zásady. Bol zmenený čas spáchania skutku (obžaloba - február až júl 2017, rozsudok - január až august 2017), úplne bol zmenený spôsob spáchania skutku (oproti obžalobe absentuje popis z akých zdrojov, v akej sume, kedy a kde mala poškodená peniaze odovzdať) a absolútne vypadla okolnosť spôsobenia škody. Nie je preto zrejmé, aké peniaze mal obvinený od poškodenej vylákať, za akých okolností, na akom mieste a kedy, ani akú škodu mal spôsobiť. Napádaný rozsudok preto nezodpovedá zákonným podmienkam a je v rozpore s ustanovením § 163 ods. 3 Trestného poriadku. Čas miesto a spôsob spáchania preto nebol riadne ustálený. Toto pochybenie nenapravil ani krajský súd, ktorý si zistený skutkový stav nekriticky osvojil. Okresný súd sa nevysporiadal s odvolacími námietkami obvineného po prvom zrušení rozsudku, hoci mu to bolo krajským súdom uložené. Ani toto pochybenie krajský súd nenapravil. Súdy oboch stupňov nezohľadnili ani okolnosť plynutia času, keďže od skutku mala uplynúť doba takmer 7 rokov, a to bez zavinenia obvineného. Táto okolnosť mala nájsť vyjadrenie buď v zastavení konania pre neúčelnosť, resp. vo výmere trestu. Oba súdy navyše nekriticky zobrali za vierohodnú výpoveď poškodenej, ktorú nepodporuje žiaden iný priamy dôkaz. Neboli vôbec reflektované rozpory vo výpovediach jednotlivých svedkov, ako ani rozpory vo výpovedi poškodenej a ostatných svedkov. Poškodená uviedla, že si nemali

dohodnúť konkrétnu lehotu na vrátenie peňazí, ani nikdy nepodala civilnú žalobu na vrátenie požičaných peňazí. Nie je zrejmé, ako súdy dospeli k vymedzeniu peňažnej sumy v skutkovej vete prvostupňového rozsudku.

Vo vzťahu k dovolaciemu dôvodu podľa § 371 ods.1 písm. i) Trestného poriadku obvinený zopakoval, že nebolo preukázané, že by svojím konaním naplnil znaky skutkovej podstaty zločinu, za ktorý bol odsúdený. Obvinený poškodenú nikdy neuviedol do omylu a ani nedošlo k jeho obohateniu na úkor majetku poškodenej. Naopak, on poškodenej po rozchode dal nejaké peniaze ako kompenzáciu v súvislosti s ich vzťahom. Zároveň poukázal na to, že trestné právo predstavuje prostriedok ultima ratio. O požičaných peniazoch neexistujú žiadne písomné potvrdenia, poškodená pôžičky od neho nevymáhala a nikdy na súd nepodala ani príslušnú žalobu. Bolo jej asi zrejmé, že by na civilnom súde neuspela, a preto si zvolila cestu prostredníctvom trestného práva. V prípade takýchto pochybností bolo namieste využiť zásadu in dubio pro reo. Skutok ako pokračovací trestný čin nie je v skutkovej vete opísaný zákonným spôsobom, pretože nie je identifikovaný každý jednotlivý čiastkový útok. Poukázal pritom na závery súdnej judikatúry. Zopakoval, že nebol preukázaný jeho úmysel vo vzťahu k následku. Namietol preto nesprávne použitie § 15 Trestného zákona a § 415 Občianskeho zákonníka zo strany súdov oboch stupňov.

Vzhľadom na vyššie uvedené obvinený navrhol, aby najvyšší súd, rozhodol tak, že v zmysle § 386 ods. 1 Trestného poriadku vysloví porušenie zákona v príslušných ustanoveniach, v zmysle § 386 ods. 2 zruší rozsudok Krajského súdu v Trnave, č. k. 6To/25/2023, ako aj rozsudok Okresného súdu Galanta, č. k. 31T/12/2020 zo dňa 28. novembra 2022 vo výroku o vine, vo výroku o treste a vo výroku o náhrade škody pre skutok uvedený vo výrokovej vete rozsudku Okresného súdu Galanta, č. k. 31T/12/2020, ako aj chybné konanie, ktoré napadnutým rozhodnutiam predchádzalo a v zmysle § 388 ods. 1 Trestného poriadku prikáže Okresnému súdu Galanta, aby vec v potrebnom rozsahu znovu prerokoval a rozhodol.

Zároveň navrhol, aby po zrušení uvedených rozhodnutí bolo rozhodnuté o jeho nevzatí do väzby.

K dovolaniu sa využijúc svoje právo podľa § 376 Trestného poriadku vyjadrila prokurátorka.

Vo vyjadrení najprv uviedla, že dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku naplnený nebol. Všetky procesné práva obvineného boli v konaní oboch súdov podľa nej rešpektované. Obvinený v podstate namieta spôsob hodnotenia dôkazov, avšak skutočnosť, že súd nevyhodnotil dôkazy podľa predstáv obvineného nie je subsumovateľná pod uvedený dovolací dôvod.

K tvrdenému dovolaciemu dôvodu podľa § 371 ods.1 písm. g) Trestného poriadku uviedla, že obvinený bližšie neupresnil, ktoré dôkazy mali byť v konaní vykonané nezákonne, len vyslovil presvedčenie, že okresný i krajský súd dospeli k nesprávnym skutkovým zisteniam, keď bola uznaná jeho vina a nebol oslobodený v zmysle zásady in dubio pro reo.

Vo vzťahu k dovolaciemu dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku uviedla, že len nesúhlas obvineného s právnymi úvahami okresného i krajského súdu nenapĺňa daný dovolací dôvod.

Následne potom navrhla, aby dovolací súd podľa § 382 písmeno c) Trestného poriadku odmietol dovolanie odsúdeného, nakoľko je zrejmé, že nie sú naplnené dôvody dovolania podľa § 371 Trestného poriadku.

+ + +

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako dovolací súd (§ 377 Trestného poriadku) pred vydaním rozhodnutia o dovolaní obvineného skúmal procesné podmienky pre jeho podanie a zistil, že dovolanie bolo podané proti prípustnému rozhodnutiu [§ 368 ods. 1, ods. 2 písm. h) Trestného poriadku a § 566 ods. 3 Trestného poriadku], osobou oprávnenou na jeho podanie [§ 369 ods. 2 písm. b) Trestného poriadku], prostredníctvom obhajcu (§ 373 ods. 1 Trestného poriadku), v zákonnej lehote (§ 370 ods. 1 Trestného poriadku), na príslušnom súde (§ 370 ods. 3 Trestného poriadku), že spĺňa obligatórne obsahové náležitosti (§ 374 ods. 1, ods. 2 Trestného poriadku) a tiež, že obvinený pred jeho podaním využil svoje právo podať riadny opravný prostriedok, o ktorom bolo rozhodnuté (§ 372 ods. 1 Trestného poriadku). Dovolací súd po splnení vyššie vymedzenej formálnej prieskumnej povinnosti

následne zistil, že dovolanie obvineného je treba odmietnuť ako nedôvodné podľa § 382 písm. c) Trestného poriadku, pretože je zrejmé, že nie sú naplnené dôvody dovolania podľa § 371 a nasl. Trestného poriadku.

Najvyšší súd poznamenáva, že dovolanie je mimoriadny opravný prostriedok. Nielen z označenia tohto opravného prostriedku ako mimoriadneho, ale predovšetkým zo samotnej úpravy dovolania v Trestnom poriadku je zrejmé, že dovolanie nie je určené k náprave akýchkoľvek pochybení súdov, ale len tých najzávažnejších, mimoriadnych, procesných a hmotnoprávných chýb. Tie sú ako dovolacie dôvody taxatívne uvedené v ustanovení § 371 ods. 1 Trestného poriadku, pričom v porovnaní s dôvodmi zakotvenými v Trestnom poriadku pre zrušenie rozsudku v odvolacom konaní sú koncipované podstatne užšie.

Dovolanie smeruje proti rozhodnutiu, ktorým bola vec právoplatne skončená. Predstavuje tak výnimočný prielom do inštitútu právoplatnosti, ktorý je dôležitou zárukou stability právnych vzťahov a právnej istoty. Preto sú možnosti podania dovolania, vrátane dovolacích dôvodov, striktne obmedzené, aby sa širokým uplatnením tohto mimoriadneho opravného prostriedku nezakladala ďalšia riadna opravná inšancia a dovolanie nebolo chápané len ako „ďalšie odvolanie“.

Čo sa týka viazanosti dovolacieho súdu dôvodmi dovolania, ktoré sú v ňom uvedené v zmysle § 385 ods. 1 Trestného poriadku k tomu treba poznamenať, že táto sa týka vymedzenia chýb napadnutého rozhodnutia a konania, ktoré mu predchádzalo (§ 374 ods. 1 Trestného poriadku) a nie právnych dôvodov dovolania uvedených v ňom v súlade s § 374 ods. 2 Trestného poriadku z hľadiska ich hodnotenia podľa § 371 Trestného poriadku. Zjednodušene povedané, podstatné sú vecné argumenty uplatnené dovolaťelom a nie ich subsumpcia (podradenie) pod konkrétne ustanovenia § 371 Trestného poriadku.

Z toho vyplýva, že v prípade, ak chybám vytýkaným v dovolaní v zmysle § 374 ods. 1 Trestného poriadku nezodpovedá dovolaťelom označený dôvod dovolania podľa § 371 Trestného poriadku a ani iný dôvod dovolania uvedený v tomto ustanovení, dovolací súd dovolanie odmietne podľa § 382 písm. c) Trestného poriadku, alebo zamietne podľa § 392 ods. 1 Trestného poriadku bez toho, aby zisťoval inú chybu napadnutého rozhodnutia alebo konania, ktorá by zodpovedala právnomu dôvodu dovolania označenému dovolaťelom v zmysle § 374 ods. 2 Trestného poriadku.

Ak ale dovolací súd zistí chybu rozhodnutia alebo konania, vecne špecifikovanú dovolaťelom podľa § 374 ods. 1 Trestného poriadku, ktorej pri jej správnej právnej (procesnej) kvalifikácii zodpovedá iný právne uplatniteľný dôvod dovolania, než ktorý dovolaťel uviedol v dovolaní v zmysle § 374 ods. 2 Trestného poriadku, dovolací súd dovolaniu vyhovie postupom podľa § 386 a nasledujúcich ustanovení Trestného poriadku a zistenú chybu vo výroku svojho rozsudku podradí pod dovolací dôvod zodpovedajúci zákonu (viď k tomu bližšie uznesenie najvyššieho súdu sp. zn. 2Tdo/30/2011 zo 16. augusta 2011, publikované v Zbierke stanovísk najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky pod č. 120/2012).

Námietky obvineného boli vo veľkej miere naprieč celým dovolaním koncipované ako primárne skutkového charakteru, najvyšší súd preto hneď úvodom pripomína, že na základe dovolania podaného obvineným sa skutkovým stavom, a v tejto súvislosti uvádzaným námietkam, nie je oprávnený zaoberať.

S poukazom na uvedené, potom dovolacie námietky obvineného smerujúce voči nedostatočným skutkovým zisteniam ním podradené pod dovolací dôvod uvedený v § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku, subsumoval najvyšší súd pod dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku a preskúmal ich tou prizmou, či súdy nižších stupňov v dostatočnom rozsahu zdôvodnili, na základe akých zistení a úvah došli k príslušným záverom (právo na riadne odôvodnenie rozhodnutia ako súčasť práva na obhajobu).

Dovolaciemu súdu je zrejmé aj to, že časťou námietok obvineného aktuálne uvádzanými v dovolaní, sa

vo svojich rozhodnutiach už parciálne zaoberali okresný súd, ako i krajský súd a s týmito sa aj vysporiadali. Tam, kde pôvodné odvolacie námietky boli v podstate identické ako tie uplatnené v dovolaní obvineného a bolo možné stotožniť sa s argumentáciou súdov nižších stupňov, najvyšší súd na túto ich argumentáciu poukazuje a následne sa bližšie venuje len ostatným najpodstatnejším tvrdeniam dovolateľa.

K dôvodu dovolania podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku:

Podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku dovolanie možno podať, ak zásadným spôsobom bolo porušené právo na obhajobu.

Jednou zo základných zásad trestného konania je aj zásada práva na obhajobu, vyjadrená v ustanovení § 2 ods. 9 Trestného poriadku. Právo na obhajobu je zakotvené v čl. 50 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky, v čl. 40 ods. 3 Listiny základných práv a slobôd a tiež v čl. 6 ods. 3 písm. b), písm. c), písm. d) Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd. Právo na obhajobu patrí k základným atribútom spravodlivého procesu, keďže zabezpečuje aj rovnosť zbraní medzi obvineným na jednej strane a prokurátorom na druhej strane. Zmyslom tohto práva je zaručiť ochranu zákonných záujmov a práv osoby, proti ktorej sa konanie vedie, pretože bezchybné rešpektovanie práva na obhajobu je dôležitým predpokladom vydania zákonného a spravodlivého rozhodnutia.

Zásada práva na obhajobu vyjadruje požiadavku, aby v trestnom procese bola zaručená ochrana práv a záujmov osoby, proti ktorej sa vedie trestné konanie, a je teda nevyhnutým prostriedkom úspešného výkonu súdnictva smerom k ochrane základných práv a slobôd. Jej legislatívne vyjadrenie a reálne zabezpečenie svedčí v podstate nielen o stupni demokracie v trestnom procese daného štátu, ale vo svojej podstate jej realizácia v čo najširšom meradle je nielen v záujme osoby, proti ktorej sa vedie trestné konanie, ale v záujme celej spoločnosti, pretože toto právo neplynie len z ochrany práv jednotlivca, ale aj zo záujmu štátu na zistenie pravdy. Podľa názoru dovolacieho súdu právo na obhajobu sa zaručuje ako základné právo fyzickej osoby, ktoré podlieha všetkým pravidlám, ktoré sa uznávajú pri ochrane základných práv a slobôd, a možno ho vnímať aj ako prostriedok nastoľujúci spravodlivú rovnováhu medzi verejnými záujmami, ktoré sú predmetom ústavnej ochrany.

Vyššie podrobne opisovaná zásada obsahuje tri relatívne samostatné práva obvineného:

- právo obhajovať sa osobne, alebo
- právo obhajovať sa za pomoci obhajcu podľa vlastného výberu, alebo
- právo na bezplatnú pomoc obhajcu, ako obvinený nemá prostriedky na zaplatenie obhajcu a vyžadujú to záujmy spravodlivosti.

Konštantná judikatúra právo na obhajobu v zmysle dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku chápe ako vytvorenie podmienok pre plné uplatnenie procesných práv obvineného, a jeho obhajcu a zákonný postup

pri reakcii orgánov činných v trestnom konaní a súdu na uplatnenie každého obhajovacieho práva. Platný Trestný poriadok obsahuje celý rad ustanovení, ktoré upravujú jednotlivé čiastkové práva obvineného, charakteristické pre príslušné štádium trestného konania. Prípadné porušenie len niektorého z nich, pokiaľ sa to zásadným spôsobom neprejaví na postavení obvineného v trestnom konaní, samo osebe nezakladá dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku. Zo znenia tohto ustanovenia totiž jednoznačne vyplýva, že len porušenie práva na obhajobu zásadným spôsobom je spôsobilé naplniť uvedený dovolací dôvod. V praxi to znamená, že o zásadné porušenie práva na obhajobu pôjde najmä vtedy, ak obvinený nemal v konaní obhajcu, hoci v jeho trestnej veci boli splnené dôvody povinnej obhajoby.

Takéto pochybenie dovolací súd v konaní nezistil, teda nemožno konštatovať, že došlo k porušeniu práva na obhajobu obvineného W. X. zásadným spôsobom, a teda že existuje skutočnosť, ktorá sama osebe znamená naplnenie dovolacieho dôvodu v zmysle § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku.

Napriek tomu sa dovolací súd zaoberal aj konkrétnymi námietkami, ktoré v rámci tohto dovolacieho

dôvodu menovaný uviedol v písomných dôvodoch dovolania.

Obvinený vo vzťahu k dovolaciemu dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku (po posúdení a správnom zaradení jeho námietok) argumentoval vecne, nie však relevantne, že nebola relevantne preukázaná jeho vina, súdy oboch stupňov nesprávne vyhodnotili vykonané dôkazy, výpovede svedkov navzájom a svedkov a poškodenej si navzájom odporovali, a preto mala byť použitá zásada in dubio pro reo a on mal byť v dôsledku toho spod obžaloby oslobodený. Okresný i krajský súd vychádzali nekriticky len z výpovede poškodenej a okresný súd nerešpektoval právny názor krajského súdu vyjadrení po prvom zrušení rozsudku.

Obvinený teda fakticky namietal spôsob hodnotenia dôkazov zo strany okresného i krajského súdu, ktorý bol podľa neho nesprávny a vyústil do rozhodnutia o jeho vine, hoci s poukazom na zásadu in dubio pro reo mal byť oslobodený.

Ako už bolo uvedené, spôsob hodnotenia dôkazov je v prípade dovolania podaným obvineným vylúčený z dovolacieho prieskumu, preto najvyšší súd tieto námietky obvineného preskúmal len z toho pohľadu, či súdy nižších stupňov poskytli obvineného vyhovujúcu a dostatočnú argumentáciu svojho postupu.

Tak súd prvého stupňa (č. I. 6 a nasl. rozsudku), ako i súd druhého stupňa (č. I. 13 a nasl. rozsudku) uviedli vo svojich rozhodnutiach z akých dôkazov pri uznaní viny a ukladaní trestu vychádzali, ktoré dôkazy a prečo považovali za vierohodné a prečo neuverili tvrdeniam obvineného. Krajský súd sa podrobne vyjadril k tomu, prečo považuje výpoveď poškodenej za vierohodnú, prečo boli akceptované výpovede „z počutia“, vyjadril sa k údajnému rozporu výpovede poškodenej z prípravného konania (ktorá nebola pre výrok o vine použitá) a hlavného pojednávania, prečo sa v danej veci nejedná o súkromnoprávny vzťah a tiež k dodržaniu prevenčnej povinnosti zo strany poškodenej v zmysle § 415 Občianskeho zákonníka.

Rovnako sa krajský súd vyjadril aj v tom zmysle (č. I. 12 a nasl. rozsudku), že okresný súd po prvom zrušení rozsudku v súlade s právnym názorom krajského súdu vyhodnotil výpoveď obvineného z prípravného konania, upravil skutkovú vetu, a to i s poukazom na výpoveď poškodenej.

Krajský súd poskytol obvinenému i dostatočnú argumentáciu, prečo jeho konanie a dôsledky konania nepovažoval za súkromnoprávny vzťah (pokaz na zásadu ultima ratio) a prečo je potrebné posúdiť ho a vyvodíť zodpovednosť v režime trestného práva (č. I. 17 rozsudku).

Najvyšší súd preto zároveň nezdieľa názor obvineného ani o arbitrárnosti a nepreskúmateľnosti rozhodnutí. Možno zopakovať, že odvolací súd i súd prvého stupňa v odôvodnení svojich rozhodnutí zrozumiteľne a v súlade s ustanovením § 168 ods. 1 Trestného poriadku rozobrali všetky podstatné a rozhodné skutkové i právne skutočnosti a presvedčivo vysvetlili prečo rozhodli tak, ako rozhodli. Ich argumentáciu považuje odvolací súd za zrozumiteľnú, pričom v nej možno nájsť odpovede na všetky sporné otázky, ktoré najvyššiemu súdu kladie obvinený.

Zo zmieneného vyplýva, že v trestnej veci obvineného nemožno dospieť k záveru o tom, že by bol naplnený dôvod dovolania podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku.

K dovolaciemu dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. g) Trestného poriadku:

Podľa § 371 ods. 1 písm. g) Trestného poriadku dovolanie možno podať, ak rozhodnutie je založené na dôkazoch, ktoré neboli súdom vykonané zákonným spôsobom.

Dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. g) Trestného poriadku možno úspešne uplatňovať v prípadoch, keď je rozhodnutie súdu založené na dôkazoch, ktoré neboli na hlavnom pojednávaní vykonané zákonným spôsobom. Skutočnosť, že rozhodnutie je založené na dôkazoch vykonaných v rozpore so zákonom musí byť z obsahu spisu zrejmá a porušenie zákona by malo svojou povahou a závažnosťou zodpovedať porušeniu práva na spravodlivý proces podľa čl. 6 Dohovoru, čomu napokon zodpovedá i samotná povaha dovolania ako mimoriadneho (nie ďalšieho riadneho) opravného prostriedku.

Z uvedeného logicky vyplýva záver, že nesprávny procesný postup súdu pri vykonávaní dôkazov môže byť dovolacím dôvodom v zmysle § 371 ods. 1 písm. g) Trestného poriadku len vtedy, ak má, resp. mal

negatívny dopad na práva obvineného. Ak sa nepreukázu takéto účinky nesprávneho procesného postupu pri vykonávaní dôkazov, potom nemožno hovoriť o naplnení dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. g) Trestného poriadku, a to aj so zreteľom na to, že k porušeniu práva na spravodlivý proces v zmysle čl. 6 ods. 1, ods. 3 písm. d) Dohovoru by mohlo dôjsť len vtedy, ak by odsúdenie bolo založené výlučne alebo v rozhodujúcej miere („solely or to a decisive extent“) na dôkazoch získaných nezákonným spôsobom, čo sa v predmetnej veci nestalo (pozri Mariana Marinescu v. Rumunsko - rozsudok ESĽP z 2. februára 2010, Emen v. Turecko - rozsudok ESĽP z 26. januára 2010, Van Mechelen a ďalší v. Holandsko - rozsudok ESĽP z 23. apríla 1997, Visser v. Holandsko - rozsudok ESĽP zo 14. februára 2002, Al-Khawaja a Tahery v. Spojené kráľovstvo - rozsudok ESĽP z 15. decembra 2011 a ďalšie).

V rámci dovolaní iniciovaného prieskumu odôvodneného dovolacím dôvodom podľa § 371 ods. 1 písm. g) Trestného poriadku môže najvyšší súd preskúmať len to (ak dovolanie nepodal minister spravodlivosti Slovenskej republiky podľa § 371 ods. 3 Trestného poriadku), či jediný usvedčujúci dôkaz alebo viaceré rozhodujúce usvedčujúce dôkazy boli vykonané zákonným spôsobom. Ak dospeje k záveru o zákonnosti vykonaného dokazovania najvyšší súd nemôže spochybňovať skutkové zistenia, prehodnocovať vykonané dôkazy a ich hodnotenie vykonané súdmi nižších stupňov.

Najvyšší súd dopĺňa, že dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. g) Trestného poriadku - „rozhodnutie je založené na dôkazoch, ktoré neboli súdom vykonané zákonným spôsobom“ a jeho zrkadlové znenie - „rozhodnutie je založené na dôkazoch, ktoré boli súdom vykonané nezákonným spôsobom“, nemožno vykladať v rozpore s jeho logickým i materiálnym významom a účelom (je založené na dôkazoch) tak, že pôjde o prípady, keď súd dôkaz nevykonával. Súd nie je povinný vykonať dôkazy, ktoré strany nenavrhli a tiež nemusí vykonať ani tie dôkazy, ktoré strany síce navrhli, ale súd ich nepovažuje za rozhodné a dôležité pre spravodlivé rozhodnutie (§ 272 ods. 3 Trestného poriadku, § 2 ods. 10 Trestného poriadku, § 2 ods. 11 Trestného poriadku) a napokon súd nemusí vykonať ani tie dôkazy, ktoré strany síce navrhli, ale „neskoro“ (§ 240 ods. 3 druhá veta Trestného poriadku), alebo neprejavili reálnu snahu o ich vykonanie (§ 240 ods. 4 tretia veta Trestného poriadku).

Dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. g) Trestného poriadku môže byť naplnený len vtedy, ak súd vykonával dôkazy nezákonným spôsobom tzn., že pri ich vykonávaní (ale aj získaní v prípravnom konaní) bol porušený zákon. Preto platí, že nevykonanie dôkazu súdom, nie je možné považovať za okolnosť odôvodňujúcu existenciu dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. g) Trestného poriadku, nakoľko iba opačný postup súdu - vykonanie dôkazu nezákonným spôsobom môže naplniť dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. g) Trestného poriadku.

Nevykonanie (arbitrárne), pre spravodlivé rozhodnutie známeho a dôležitého, významného či rozhodného dôkazu súdom, môže však byť dovolacím dôvodom podľa § 371 ods. 3 Trestného poriadku, pretože posúdenie rozsahu (ne)vykonaných dôkazov je otázkou skutkovou a nie právnou. Za skutkové námietky sa pritom považujú námietky, ktoré smerujú proti skutkovým zisteniam súdov, proti rozsahu vykonaného dokazovania, prípadne i hodnoteniu vykonaných dôkazov súdmi nižšej inštancie. S ohľadom na to nemôže argumentácia dovolateľa, ktorým nie je minister spravodlivosti, o nevykonaní navrhnutého dôkazu súdom (o odmietnutí vykonania, ktorého bolo rozhodnuté podľa § 272 ods. 3 Trestného poriadku a rozhodnutie o tom bolo riadne odôvodnené minimálne v rozsudku v zmysle § 168 ods. 1 druhá veta Trestného poriadku) zodpovedať dovolaciemu dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. c), resp. písm. g) Trestného poriadku.

Výslovený záver v plnom rozsahu zodpovedá doterajšej aplikačnej praxi i judikatúre Najvyššieho súdu Slovenskej republiky o nemožnosti preskúmania správnosti a úplnosti skutkových zistení súdmi v pôvodnom konaní, s výnimkou prieskumu ich rozhodnutí uvedeným spôsobom z podnetu dovolania podaného ministrom spravodlivosti podľa § 371 ods. 3 Trestného poriadku.

Pokiaľ tak neúplnosť alebo nesprávnosť skutkových zistení súdmi v pôvodnom konaní dovolací súd nemôže preskúmať v rámci dovolateľom (obvineným alebo generálnym prokurátorom) uplatneného

dovolacieho dôvodu uvedeného v § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku, nemožno takéto „skutkové“ preskúmanie rozhodnutí súdov v pôvodnom konaní dosiahnuť (a vo svojej podstate obchádzať) prostredníctvom uplatnenia dovolacieho dôvodu uvedeného v § 371 ods. 1 písm. c), resp. písm. g) Trestného poriadku, konkrétne uplatnením dovolacej námietky spočívajúcej v tom, že v pôvodnom konaní nebol vykonaný konkrétny dôkaz, ktorý však podľa subjektívneho hodnotenia dovolateľa vzhľadom na jeho význam (dôležitosť) vykonaný byť mal.

Posúdenie dôležitosti (významu) konkrétneho dôkazu totiž nie je možné bez komplexného vyhodnotenia dôkazného stavu na podklade rozsahu a kvality procesu dokazovania vykonaného súdmi v pôvodnom konaní, ktorého výsledkom je nimi zistený skutkový stav, v konečnom dôsledku odzrkadlený v tzv. skutkovej vete výroku o vine obvineného.

Záver o dôležitosti (významu) takého dôkazu preto logicky nie je možný bez primárneho posúdenia otázky náležite zisteného skutkového stavu v zmysle § 2 ods. 10 Trestného poriadku, ktorý je zase výsledkom procesu hodnotenia dôkazov podľa kritérií upravených v § 2 ods. 12 Trestného poriadku, z ktorého obsahu je navyše nepochybné, že žiadny dôkaz v trestnom konaní nemožno posudzovať izolovane od iných, v danej veci zabezpečených, resp. vykonaných dôkazov.

Vyššie uvedený záver tak zohľadňuje systematickú prepojenosť jednotlivých dovolacích dôvodov upravených v § 371 ods. 1 Trestného poriadku, ich vzájomné vzťahy a obsahovú nadväznosť, v posudzovanom prípade medzi dovolacími dôvodmi upravenými v tomto ustanovení pod písmenami c) a i) a na vetu za bodkočiarkou v § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku logicky nadväzujúci ako jediný možný dovolací dôvod podľa § 371 ods. 3 Trestného poriadku.

K uplatnenému dovolaciemu dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. g) Trestného poriadku, v podstate obvinený nič závažné neuviedol, namietal (argumentačne opakoval) podľa neho nesprávne vyhodnotenie dôkazného stavu, ktorý sa „pretavil“ do pre neho nevyhovujúceho záveru o vine a treste, v čom vidí použitie nezákonných dôkazov.

K týmto námietkam už poskytol dovolací súd odpoveď v predchádzajúcej časti týkajúcej sa dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku.

Keďže obvineným formulované dovolacie námietky smerujú výlučne len voči finálnemu hodnoteniu vykonaných dôkazov, ktoré nekorešponduje jeho predstavám, tak najvyšší súd preto môže len [s odkazom na znenie § 371 ods. 1 písm. i) veta za bodkočiarkou Trestného poriadku] pre úplnosť poznamenať, že v predmetnej trestnej veci boli dôkazy vykonané zákonným spôsobom a následne tomu zodpovedajúc v zmysle § 2 ods. 12 Trestného poriadku aj náležite vyhodnotené.

S poukazom na uvedené najvyšší súd tak nezistil ani naplnenie dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. g) Trestného poriadku.

K dovolaciemu dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku:

Podľa § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku dovolanie možno podať, ak rozhodnutie je založené na nesprávnom právnom posúdení zisteného skutku alebo na nesprávnom použití iného hmotnoprávneho ustanovenia; správnosť a úplnosť zisteného skutku však dovolací súd nemôže skúmať, ani meniť.

Pri posudzovaní oprávnenosti tvrdenia existencie tohto dovolacieho dôvodu, je dovolací súd vždy viazaný konečným skutkovým zistením, ktoré vo veci urobili súdy nižšieho stupňa, a teda dôvodom dovolania nemôžu byť skutkové zistenia, čo vyplýva z dikcie ustanovenia § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku.

Vo vzťahu ku skutkovému stavu zistenému súdmi nižšieho stupňa, vyjadrenému v tzv. skutkovej vete výroku, môže obvinený v dovolaní uplatňovať iba námietky právneho charakteru, nikdy nie námietky skutkové. Za skutkové námietky sa pritom považujú námietky, ktoré smerujú proti skutkovým zisteniam

súdov, proti rozsahu vykonaného dokazovania, prípadne i hodnoteniu vykonaných dôkazov súdmi nižšej inštalácie. Dovolací súd nemôže posudzovať správnosť a úplnosť skutkových zistení aj preto, že nie je oprávnený bez ďalšieho prehodnocovať vykonané dôkazy bez toho, aby ich mohol v konaní o dovolaní sám vykonávať. Ťažisko dokazovania je totiž v konaní na súde prvého stupňa a jeho skutkové závery môže dopĺňať, resp. korigovať iba odvolací súd v rámci odvolacieho konania. Dovolací súd nie je odvolacou inštaláciou zameranou na preskúmavanie rozhodnutí súdu druhého stupňa.

Nesprávnym právnym posúdením zisteného skutku sa rozumie, že skutok bol v napadnutom rozhodnutí kvalifikovaný ako trestný čin, napriek tomu, že nešlo o žiadny trestný čin alebo že ustálený skutok vykazuje znaky iného trestného činu alebo že obvinený bol uznaný za vinného z prísnejšieho trestného činu, než ktorého sa ustáleným skutkom dopustil. Podstatou správneho posúdenia skutku je aplikácia hmotného práva, teda že skutok zistený v napadnutom rozhodnutí súdu bol subsumovaný - podradený pod správnu skutkovú podstatu trestného činu upravenú v Trestnom zákone, pričom len opačný prípad (nesprávna subsumpcia) odôvodňuje naplnenie tohto dôvodu.

Nesprávnym použitím iného hmotnoprávneho ustanovenia sa rozumie nedostatočné posúdenie okolností vylučujúcich protiprávnosť (§ 24 - krajná núdza, § 25 - nutná obrana, § 26 - oprávnené použitie zbrane, § 27 - dovolené riziko, § 28 - výkon práva a povinnosti, § 29 - súhlas poškodeného, § 30 Trestného zákona - plnenie úlohy agenta), prípadne zániku trestnosti činu (najmä § 87 Trestného zákona - premčanie trestného stíhania), resp. chybné rozhodnutia súdu pri uložení úhrnného trestu a spoločného trestu (§ 41 Trestného zákona), súhrnného trestu (§ 42 Trestného zákona), trestu odňatia slobody na doživotie (§ 47 a nasl. Trestného zákona) a pod.

Ako z citovaného ustanovenia § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku, tak aj z inštitútu dovolania je zrejmé, že trestné konanie je v zásade dvojinstančné. Inak povedané, dovolací súd je viazaný zisteným skutkovým stavom veci tak, ako ho ustálili súdy nižšej inštalácie. Rovnako nie je oprávnený posudzovať spôsob hodnotenia dôkazov a závery, ktoré z dokazovania skôr vo veci konajúce a rozhodujúce súdy vyvodili a ktoré sú podkladom pre zistenie skutkového stavu. Preto platí, že vo vzťahu ku skutkovému stavu zistenému súdmi prvého prípadne druhého stupňa, vyjadrenému v tzv. skutkovej vete výroku môže obvinený v dovolaní uplatňovať len námietky právneho charakteru, no nikdy nie námietky skutkové.

Za skutkové sa pritom považujú tie námietky, ktoré smerujú proti skutkovým zisteniam súdov, proti rozsahu vykonaného dokazovania, prípadne proti hodnoteniu dôkazov súdmi oboch stupňov. Dovolací súd nemôže posudzovať správnosť a úplnosť skutkových zistení aj preto, že nie je oprávnený bez ďalšieho prehodnocovať vykonané dôkazy bez toho, aby ich mohol v konaní o dovolaní sám vykonávať (dokazovanie tu právna úprava pripúšťa len celkom výnimočne a v značne obmedzenom rozsahu, keď môže byť zamerané výlučne na to, aby mohlo byť rozhodnuté o dovolaní - viď § 379 ods. 2 Trestného poriadku). Ťažisko dokazovania je v konaní pred súdom prvého stupňa a jeho skutkové závery môže dopĺňovať, alebo korigovať len odvolací súd (v zmysle druhej vety § 317 ods. 1 Trestného poriadku však nie obligatórne). Dovolací súd nie je možné chápať ako druhú, „odvolaciu“ inštaláciu zameranú k preskúmaniu rozhodnutí súdu nižšieho stupňa.

S poukazom na vyššie uvedené potom najvyšší súd dovolacie námietky smerujúce len k nesprávosti a neúplnosti skutkových zistení, rozsahu dokazovania a hodnoteniu dôkazov potom musí označiť (aj v predmetnej trestnej veci) ako stojace zjavne mimo uplatnený dovolací dôvod.

Najvyšší súd pripomína, že v prípade podania dovolania obvineným nie je odvolacím súdom a má doslova zakázané opätovne skúmať a meniť správnosť a úplnosť zisteného skutku a v rámci toho prehodnocovať vykonané dôkazy a vyslovovať iné skutkové závery ako súd prvej a súd druhej inštalácie - viď veta za bodkočiarkou v § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku.

Námietky obvineného smerujúce k údajne nesprávne zistenému skutkovému stavu preto (ako už bolo uvedené) v určitom rozsahu subsumoval dovolací súd pod dovolací dôvod uvedený v § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku a v tomto „režime“ mu poskytol i odpoveď.

Pod dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku subsumoval dovolací súd námietky obvineného, že daný skutok nie je trestným činom, v skutku chýba vyjadrenie, že obvinený uviedol poškodenú do omylu, nie je v ňom uvedená spôsobená škoda, skutok bol oproti obžalobe neprípustne upravený, v skutku nie sú uvedené potrebným spôsobom všetky detaily čiastkových útokov.

Skutková podstata trestného činu podvodu, ktorej znaky mal obvinený naplniť znela v dobe spáchania skutku nasledovne:

(1) Kto na škodu cudzieho majetku seba alebo iného obohatí tým, že uvedie niekoho do omylu alebo využije niečí omyl, a spôsobí tak na cudzom majetku malú škodu, potrestá sa odňatím slobody až na dva roky.

(2) Odňatím slobody na jeden rok až päť rokov sa páchatel' potrestá, ak spácha čin uvedený v odseku 1 a spôsobí ním väčšiu škodu.

(3) Odňatím slobody na tri roky až desať rokov sa páchatel' potrestá, ak spácha čin uvedený v odseku 1

a) a spôsobí ním značnú škodu,

b) z osobitného motívu,

c) závažnejším spôsobom konania, alebo

d) na chránenej osobe.

(4) Odňatím slobody na desať rokov až pätnásť rokov sa páchatel' potrestá, ak spácha čin uvedený v odseku 1

a) a spôsobí ním škodu veľkého rozsahu,

b) ako člen nebezpečného zoskupenia, alebo

c) za krízovej situácie.

Výška škody bola v čase spáchania trestného činu definovaná v § 125 ods. 1 Trestného poriadku nasledovne: škodou malou sa rozumie škoda prevyšujúca sumu 266 eur. Škodou väčšou sa rozumie suma dosahujúca najmenej desaťnásobok takej sumy. Značnou škodou sa rozumie suma dosahujúca najmenej stonásobok takej sumy. Škodou veľkého rozsahu sa rozumie suma dosahujúca najmenej päťstonásobok takej sumy. Tieto hľadiská sa použijú rovnako na určenie výšky prospechu, hodnoty vecí a rozsahu činu.

Obvinený bol uznaný za vinného zo spáchania zločinu podvodu podľa § 221 ods. 1, ods. 3 písm. a) Trestného zákona - teda že na škodu cudzieho majetku seba obohatil tým, že uviedol niekoho do omylu a spôsobil tak na cudzom majetku značnú škodu. Uvedený zločin je úmyselným trestným činom.

Všeobecne k zneniu skutkovej vety je možné uviesť, že skutková veta (popis skutku) nie je totožná s právnou vetou a spravidla nepoužíva terminológiu právnej vety (teda terminológiu dotknutého zákonného ustanovenia), aj keď sa niekedy použité výrazy a formulácie skutkovej a právnej vety nevyhnutne prekrývajú (zhodujú). Skutková veta však musí s dostatočnou obsahovou určitosťou vyjadrovať všetky skutkové okolnosti, ktoré sú kvalifikačným momentom použitej právnej kvalifikácie (R 22/2015).

Zo skutkovej vety odsudzujúceho rozsudku vyplýva, že obvinený v čase od januára 2017 do júna 2017 pod rôznymi zámienkami (rozbehnutie podnikania, preklenutie ťažkého životného obdobia, spoločného života, zaplatenia pokút) presvedčil poškodenú na podanie žiadostí o poskytnutie rôznych pôžičiek a úverov a postupne prijal od nej sumu spolu 47 600,- € s tým, že jej všetko vráti, a to ako krátkodobé pôžičky, hoci už v danom čase vedel, že jej peniaze uhrádzať nevie a nebude.

Zo skutkovej vety dostatočne vyplýva, že presvedčil inú fyzickú osobu, aby mu poskytla finančné prostriedky so sľubom ich vrátenia, hoci už vtedy vedel o svojej neschopnosti peniaze vrátiť, teda o tom, že peniaze reálne vrátené napriek sľubu nebudú, čím sa obohatil (zväčšil svoj majetok) na úkor majetku tejto inej fyzickej osoby. Zároveň tým spôsobil škodu obohatením sa o sumu, teda spôsobil škodu, ktorú je z právneho hľadiska potrebné kvalifikovať ako škodu značnú. Zároveň zo skutkovej vety vyplýva, že obvinený tak robil s vedomím a uzročením, že „požičané“ peniaze reálne nevráti, teda že tak konal úmyselne.

V skutkovej vete nie je expressis verbis síce použité spojenie, že „uviedol poškodenú do omylu“, ako

však už uviedol krajský súd (str. 16 rozsudku), v skutkovej vete nemusí byť duplicitne použité slovo omyl, ak sú dostatočne opísané skutočnosti za akých k omylu došlo. Údaje v skutkovej vete o tom, že obvinený pod rôznymi zámienkami vylákal od poškodenej príslušnú sumu so sľubom vrátenia, hoci si bol vedomý, že ich nevráti, nie je možné interpretovať inak, ako vyvolanie omylu na strane poškodenej v otázke vrátenia peňazí.

V skutkovej vete nie je výslovne ani uvedené, že suma 47 600,- € je spôsobená škoda, avšak z jej znenia jednoznačne vyplýva, že uvedenie do omylu sa vzťahuje výlučne na vylákane danej sumy a o túto sumu sa obvinený obohatil a túto sľúbil i vrátiť. Je preto jednoznačne a nespochybniteľne zrejmé, že uvedená vylákaná suma je identická so škodou, ktorú mal na majetku poškodenej spôsobiť (§ 124 ods. 1 Trestného zákona: Škodou sa na účely tohto zákona rozumie ujma na majetku alebo reálny úbytok na majetku alebo na právach poškodeného alebo jeho iná ujma, ktorá je v príčinnej súvislosti s trestným činom, bez ohľadu na to, či ide o škodu na veci alebo na právach. Škodou sa na účely tohto zákona rozumie aj získanie prospechu v príčinnej súvislosti s trestným činom).

Pravdou je, že v skutkovej vete nie sú bližšie identifikované konkrétne dielčie pôžičky, konkrétne dielčie obdobia a konkrétne dielčie sumy tak, ako boli kontinuálne od poškodenej vylákané. Uvedená skutočnosť je relatívne veľkým nedostatkom „opisu“ skutku a mohla by skutočne spôsobiť problémy ustálenia skutku z hľadiska právnej istoty.

V prípade pokračovacieho trestného činu je skutočne veľmi dôležité, aby jednotlivé dielčie skutky boli popísané zodpovedajúcim spôsobom. To má nepochybný význam v prípade rôznosti predmetov útoku, ako i rôznosti modu operandi spáchania jednotlivých dielčích skutkov. Platí to napríklad v prípade trestného činu krádeže, keď môžu byť rôznym konkrétnym spôsobom „atakované“ rôzne predmety útoku (majetok rôzneho druhu patriaci rôznym osobám).

V prípade obvineného je však možné konštatovať špecifickú situáciu v tom, že bol po určitú dobu identickým spôsobom atakovaný identický predmet útoku.

Podľa § 163 ods. 3 Trestného poriadku výrok, ktorým sa obžalovaný uznáva za vinného alebo ktorým sa spod obžaloby oslobodzuje, musí presne označovať trestný čin, ktorého sa výrok týka, a to nielen zákonným pomenovaním a uvedením právnej kvalifikácie, ale aj uvedením miesta, času a spôsobu spáchania, prípadne aj s uvedením iných skutočností potrebných na to, aby skutok nemohol byť zamenený s iným, ako aj uvedením všetkých zákonných znakov vrátane tých, ktoré odôvodňujú určitú trestnú sadzbu.

Preto, aj keď je uvedený skutok opísaný na samotnej hrane únosnosti z hľadiska zákonných náležitostí, absencia konkrétneho opisu priebehu jednotlivých parciálnych útokov na objekt skutkovej podstaty nie je takej závažnosti, že by absolútne rezignovala na zákonné požiadavky a znemožňovala by subsumpciu pod zvolenú skutkovú podstatu.

Práve špecifiká daného prípadu, keď obvinený v podstate identickým spôsobom atakoval identický predmet útoku skutkovej podstaty daného zločinu spôsobujú, že opis skutku v skutkovej vete rozsudku je ešte udržateľný a to napriek relatívne širokému zovšeobecneniu obdobia (od - do) a modu operandi (pod rôznymi zámienkami... o podanie žiadostí o poskytnutie rôznych úverov), ako i uvedenie obohatenia len vo výslednej sume za celé obdobie.

Zároveň, vo vzťahu k odlišnostiam medzi znením skutku v obžalobe a v rozsudku súdu prvého stupňa je možné poukázať i na argumentáciu krajského súdu (č. l. 16 rozsudku), že prípadná zmena okolností týkajúcich sa miesta, času spáchania činu, rozsahu následkov, spôsobu jeho vykonania alebo forme zavinenia pri zachovaní podstaty skutku, teda samotného konania alebo následku konaním spôsobeného, nemá vplyv na zachovanie totožnosti skutku.

Inými slovami povedané, konkrétny skutok musí byť vymedzený tak, aby jeho jednotlivé časti zodpovedali príslušným znakom skutkovej podstaty trestného činu (pozri napr. III. ÚS 509/2015). Ak to tak nie je, trestnému stíhaniu absentuje jeho predmet, a teda niet skutku, o ktorom by bolo možné rozhodovať. Medzi skutkom uvedenom v obžalobe a v súdnom rozsudku by mala existovať zhoda, aby bolo možné hovoriť o totožnosti skutku. To však neznamená, že medzi skutkom uvedeným v obžalobe a skutkom uvedeným v rozhodnutí súdu musí existovať úplná zhoda. Na základe dokazovania na hlavnom pojednávaní môže prísť k modifikácii niektorých skutkových okolností. Totožnosť skutku je potom daná pri úplnom súlade v konaní a následku, ale tiež v prípade aspoň čiastočnej zhody v konaní alebo v následku (alebo v oboch), ale to len vtedy, ak je daná takáto zhoda v podstatných okolnostiach. Tými sa rozumejú predovšetkým skutkové okolnosti charakterizujúce konanie alebo následok z hľadiska

právnej kvalifikácie, ktorá prichádza do úvahy. Napokon aj zo súdnej judikatúry vyplýva, že obžalovacia zásada uvedená v ustanovení § 278 ods. 1 Trestného poriadku, podľa ktorého súd môže rozhodnúť len o skutku, ktorý je uvedený v obžalobnom návrhu, neznamená, že medzi skutkom, ktorý je uvedený v obžalobnom návrhu a skutkom, uvedeným vo výroku rozsudku, musí byť úplná zhoda. Niektoré skutočnosti môžu odpadnúť a iné naopak pribudnúť, nesmie sa zmeniť len podstata skutku. Podstata skutku je určovaná účasťou obžalovaného na určitej udalosti popísanej v obžalobnom návrhu, z ktorej vzišiel následok porušujúci alebo ohrozujúci spoločenské záujmy chránené trestným zákonom. Totožnosť skutku bude zachovaná, ak bude zachovaná totožnosť konania alebo následku. (rozhodnutie Najvyššieho súdu ČSSR 2 Tzf 2/73, uverejnené v Zb. rozhodnutí a stanovísk súdov SR pod č. 64/1973) teória ani prax nechápe totožnosť skutku len ako úplnú zhodu medzi skutkovými okolnosťami popísanými v obžalobnom návrhu a výrokom rozhodnutia súdu. Postačí zhoda medzi podstatnými skutkovými okolnosťami, pričom súd môže a musí prihliadať k tým zmenám skutkového deja, ku ktorým došlo v priebehu procesu dokazovania. Totožnosť skutku je zachovaná, ak je zachovaná jeho podstata. Podstatu skutku pritom tvorí, ako už bolo aj vyššie uvedené, konanie páchatel'a (obžalovaného), ktorým sa rozumejú prejavy vôle páchatel'a vo vonkajšom svete, pokiaľ sú zahrnuté zavinením a následok týmto konaním spôsobený, ktorý je relevantný z hľadiska trestného práva hmotného a ktorý spočíva v porušení alebo ohrození hodnôt (záujmov, vzťahov) chránených trestným zákonom, t.j. objektu trestného činu. Následkom z hľadiska zachovania totožnosti skutku je potrebné rozumieť porušenie individuálneho objektu trestného činu v jeho konkrétnej podobe, teda konkrétny následok (porušenie alebo ohrozenie určitého jedinečného vzťahu - záujmu), nie určitý typ následku (uznesenie NS SR sp. zn. 6 To/18/2010). Podstata skutku je určovaná účasťou obžalovaného na určitej udalosti popísanej v obžalobnom návrhu, z ktorej vzišiel následok porušujúci alebo ohrozujúci spoločenské záujmy chránené trestným zákonom. Totožnosť skutku bude zachovaná, ak bude zachovaná totožnosť konania a následku. Je potrebné zdôrazniť, že teória ani prax nechápe totožnosť skutku len ako úplnú zhodu medzi skutkovými okolnosťami popísanými v obžalobnom návrhu a výrokom rozhodnutia súdu. Postačí zhoda medzi podstatnými skutkovými okolnosťami, pričom súd môže a musí prihliadať k tým zmenám skutkového deja, ku ktorým došlo v priebehu procesu dokazovania. Totožnosť skutku je zachovaná, ak je zachovaná jeho podstata. Podstatu skutku pritom tvorí, ako už bolo aj vyššie uvedené, konanie páchatel'a (obžalovaného), ktorým sa rozumejú prejavy vôle páchatel'a vo vonkajšom svete, pokiaľ sú zahrnuté zavinením a následok týmto konaním spôsobený, ktorý je relevantný z hľadiska trestného práva hmotného a ktorý spočíva v porušení alebo ohrození hodnôt (záujmov, vzťahov) chránených trestným zákonom, t. j. objektu trestného činu. Následkom z hľadiska zachovania totožnosti skutku je potrebné rozumieť porušenie individuálneho objektu trestného činu v jeho konkrétnej podobe, teda konkrétny následok (porušenie alebo ohrozenie určitého jedinečného vzťahu - záujmu), nie určitý typ následku. S poukazom na vyššie uvedené možno konštatovať, že totožnosť skutku v trestnom konaní bude zachovaná popri úplnej zhode konania a následku tiež vtedy, ak bude daná zhoda aspoň v konaní pri rozdielnom následku alebo zhoda aspoň v následku pri rozdielnom konaní, ale rovnako i vtedy, ak konanie alebo následok, príp. oboje budú zhodné aspoň čiastočne, a to za predpokladu, že bude daná zhoda v podstatných okolnostiach (z hľadiska zachovania totožnosti konania i následku nie sú podstatné napríklad tie skutkové okolnosti, ktoré charakterizujú len zavinenie či iný znak subjektívnej stránky činu) (nález ÚS SR sp. zn. IV. ÚS 98/2014). Podstata skutku preto nebude porušená, ak sa zmenia okolnosti týkajúce sa miesta a času spáchania činu, rozsahu následkov, spôsobu vykonania činu, pohnútky činu alebo formy zavinenia (uznesenie NS SR sp. zn. 4To/3/2019).

Vo vzťahu k námietke obvineného, že v danej veci mu nebol preukázaný úmysel z jeho strany uviesť poškodenú do omylu a na jej úkor sa obohatiť, dovolací súd uvádza, že dovolanie ako mimoriadny opravný prostriedok nie je prostriedkom určeným na revíziu skutkových zistení, ktoré urobili sudy prvého a druhého stupňa. Tento dovolací dôvod preto nemôže napĺňať ani poukaz na to, že vykonaným dokazovaním nebola v konaní preukázaná subjektívna stránka trestného činu. To totiž predstavuje vnútorný vzťah páchatel'a k spáchanému trestnému činu, ktorý nemožno skúmať priamo, ale len sprostredkované, t. j. tak, ako sa navonok prejavuje v jeho konaní, ktoré je napokon obsahom skutkovej vety rozhodnutia. Predmetom dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. i) TP potom môže byť už len nesprávne právne posúdenie takto ustáleného skutku v skutkovej vete rozhodnutia ustálenej súdmi

prvého a druhého stupňa, ale nikdy skutkové zistenia, ktoré sú jej obsahom a ktoré nemožno akokoľvek doplniť a meniť (S 3/2011).

Uvedené napokon možno vzťahovať aj k námietke, že nebola preukázaná potrebná opatrnosť zo strany poškodenej pri poskytovaní pôžičiek, teda všeobecná prevenčná povinnosť podľa § 415 Občianskeho poriadku. Keďže táto otázka je predmetom skutkových zistení, je vyňatá v tomto prípade z rozsahu dovolacieho prieskumu.

Rovnako tak aj tvrdenie obvineného, že plynutie času od spáchania skutku nebolo zohľadnené ako okolnosť odôvodňujúca zastavenie trestného konania pre neúčelnosť, či uloženie nižšieho trestu, nemožno kvalifikovať ako relevantný dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. i) Trestného zákona.

Zákon totiž nespája okolnosť uplynutia určitého času od spáchania skutku obligatórne s nutnosťou zastavenia trestného stíhania, či uloženia nižšieho trestu. V danej veci bol navyše uložený zákonný druh trestu a v zákonnej výmere.

Už len nad rámec veci dáva dovolací súd do pozornosti, že posudzovanie zachovania potrebnej miery opatrnosti bude iné v prípade subjektov, ktoré vzájomne participujú na báze čisto „obchodnej“ a tých, ktoré sú spojené blízkym vzájomným vzťahom založeným na osobnej príťažlivosti a sympatii. Zároveň nie je pravdou, že by sa poškodená nesnažila o vrátenie poskytnutých pôžičiek od obvineného súkromnoprávnou cestou.

Súhrnne povedané: Pre dovolací súd je v zmysle uvedeného podstatným pre posúdenie naplnenia tvrdeného dovolacieho dôvodu skutkové zistenie, podľa ktorého obvinený spáchal trestný čin tak, ako je uvedené v rozsudku súdu prvého stupňa. Popísanému skutkovému stavu plne zodpovedá aj právny záver vyjadrený v posúdení konania obvineného ako zločinu podvodu podľa § 221 ods. 1 ods. 3 písm. a) Trestného zákona. Použitú právnu kvalifikáciu podľa citovaných ustanovení odôvodňujú všetky skutkové okolnosti, ktoré sú v popise skutkov zahrnuté, a ktoré vyjadrujú naplnenie príslušných znakov skutkovej podstaty označeného trestného činu.

Pretože najvyšší súd s poukazom na vyššie konštatované nezistil naplnenie dôvodov dovolania namietaných obvineným, rozhodol v konečnom dôsledku tak, ako je uvedené vo výroku tohto uznesenia.

Toto rozhodnutie bolo prijaté pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.